

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT NUOMONĖ,
pateikta 2008 m. rugpjūčio 6 d.¹

I — Įžanga

1. 2008 m. birželio 2 d. Ispanijos valdžios institucijoms pateikus ekstradicijos prašymą remiantis 1996 m. rugsėjo 27 d. Konvencija², Ignacio Santesteban Goicoechea³ buvo suimtas Prancūzijoje ekstradicijos tikslu⁴.

2. Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo, I. Santesteban Goicoechea yra teroristinės organizacijos *Euskadi Ta Askatasuna/Tierra Vasca y Libertad* (Baskų kraštas ir laisvė) (ETA) narys. Jam inkriminuojamos veikos padarytos Ispanijos teritorijoje 1992 m. vasario ir kovo mėnesiais. Jos kvalifikuojamos kaip kovinių ginklų laikymas, neteisėtas sprogmenų laikymas, neteisėtas naudojimas svetimą motorine

transporto priemone, neteisėtas valstybinio numerio ženklų keitimas ir priklausymas teroristinei organizacijai⁵.

3. Montpeljė (Prancūzija) apeliacinio teismo tyrimo skyrius (*la chambre de l'instruction de la Cour d'appel de Montpellier*), turintis priimti sprendimą dėl ekstradicijos prašymo, turi abejonių dėl 1996 m. Konvencijos taikymo. Jo manymu, šios konvencijos taikymas Prancūzijos Respublikoje gali prieštarauti Pamatiniam sprendimui dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos⁶ (toliau – pamatinis sprendimas). Šiomis aplinkybėmis Montpeljė apeliacinio teismo tyrimo skyrius nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus dėl pamatinio sprendimo išaiškinimo:

„1. Jei valstybė narė, šiuo atveju (Ispanijos Karalystė), nepateikė pranešimo pagal <...> pamatinio sprendimo <...>

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Vadinamoji „Dublino konvencija“ dėl ekstradicijos tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių, parengta vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (OL C 313, p. 12, toliau – 1996 m. Konvencija).

3 — Arba, kaip matyti iš paties suinteresuotojo asmens pateikto dokumento, Inaki Santesteban Goicoetxea.

4 — Iki nagrinėjamo ekstradicijos prašymo Ispanijos valdžios institucijos jau du kartus prašė išduoti I. Santesteban Goicoechea, tačiau nesėkmingai: dėl 2000 m. spalio 11 d. Prancūzijos valdžios institucijoms adresuoto ekstradicijos prašymo Versalio apeliacinis teismas (*Cour d'appel de Versailles*) pateikė neigiamą nuomonę (2001 m. birželio 19 d. Sprendimas), nes pagal Prancūzijos teisę suėjo persekiojimo už suinteresuotajam asmeniui inkriminuojamas veikas senaties terminas; taip pat nepaisant 2004 m. kovo 31 d. išduoto Europos arešto orderio I. Santesteban Goicoechea nebuvo perduotas Ispanijai.

5 — Reikia patikslinti, kad I. Santesteban Goicoechea ką tik atliko Prancūzijoje laisvės atėmimo bausmę, kuria jis buvo nubaustas už kitus nusikaltimus nei tie, už kuriuos Ispanijos valdžios institucijos dabar prašo jo ekstradicijos; tai matyti iš rašytinių Prancūzijos vyriausybės atsakymų į Teisingumo Teismo šioje byloje dėl prejudicinio sprendimo pateiktus klausimus.

6 — 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų [pamatinis] sprendimas 2002/584/TVR (OL L 190, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34, klaidų atitaisymas paskelbtas OL L 279, 2006, p. 30).

31 straipsnio 2 dalį apie savo ketinimą ir toliau taikyti dvišalius ir daugiašalius susitarimus, ar taikant šio pamatinio sprendimo 31 straipsnyje esantį žodį „pakeičia“, ši valstybė narė santykiuose su kita valstybe narė, šiuo atveju (Prancūzijos Respublika), padariusia pareiškimą pagal pamatinio sprendimo 32 straipsnį, nebegali taikyti kitos nei Europos arešto orderio procedūros?

2. Jei atsakymas į šį klausimą būtų neigiamas:

Ar vykdančiosios valstybės narės padarytos išlygos leidžia šiai valstybei taikyti (1996 m.), t. y. iki 2004 m. sausio 1 d. priimtą (konvenciją), kuri šioje vykdančiojoje valstybėje vis dėlto įsigaliojo po šios pamatinio sprendimo 32 straipsnyje nurodytos datos, t. y. po 2004 m. sausio 1 dienos?“

4. Kadangi vienintelė priežastis, dėl kurios Prancūzijos valdžios institucijos dabar laiko suimtą I. Santesteban Goicoechea, yra Ispanijos valdžios institucijų pateiktas ekstradicijos prašymas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė ir Teisingumo Teismo trečioji kolegija sutiko taikyti šiai bylai prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą (Procedūros reglamento 104b straipsnis).

II — Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

5. Pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą reikia vertinti atsižvelgiant į EB 234 ir ES 35 straipsnius. Šiuo atžvilgiu išskirtini du pagrindiniai klausimai, o būtent: pirma, ar prašymą pateikęs teismas yra „nacionalinis teismas“ nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos prašymų priimti prejudicinį sprendimą prasme⁷, ir, antra, ar šis teismas nagrinėjamoje byloje vykdo teismines, o ne administracines funkcijas⁸.

6. Dėl pirmojo klausimo nekyla abejonių, kad Prancūzijos apeliacinio teismo tyrimų skyrius, kuriam buvo pateiktas ekstradicijos prašymas, gali būti laikomas „nacionaliniu teismu“ prejudicinių sprendimų priėmimo procedūrą reglamentuojančių Sutarties nuostatų prasme. Iš tikrųjų, kaip savo rašytinėse pastabose šiuo klausimu paaiškino Prancūzijos vyriausybė, minėtas skyrius yra įstatymu įsteigta nuolatinė įstaiga, kurią sudaro teisėjai, kuriems garantuojamas nepriklausomumas ir įgaliojimų pastovumas, vykdanči savo funkcijas laikydamosi privalomos ir rungimusi pagrįstos procedūros bei taikanti teisės normas.

7 — Žr., *ex multis*, 1997 m. rugsėjo 17 d. Sprendimą *Dorsch Consult* (C-54/96, Rink. p. I-4961, 23 punktas) ir 2008 m. gegužės 14 d. Nutartį *Pilato* (C-109/07, Rink. p. I-3503, 22 punktas).

8 — Žr. 2005 m. birželio 30 d. Sprendimą *Längst* (C-165/03, Rink. p. I-5637, 25 punktas); 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Standesamt Stadt Niebüll* (C-96/04, Rink. p. I-3561, 13 punktas) ir 1980 m. birželio 18 d. Nutartį *Borker* (138/80, Rink. p. 1975, 4 punktą).

7. Dėl antrojo klausimo, žinoma, galima abejoti, ar ekstradicijos procedūra, kurioje dalyvauja apeliacinio teismo tyrimo skyrius, iš tikrųjų yra teismo pobūdžio. Pati Prancūzijos Valstybės Taryba (*Conseil d'État*) anksčiau buvo pripažinusi, kad šioje situacijoje pagal Prancūzijos teisę vykdomos administracinės, o ne teisminės funkcijos⁹. Tačiau toks nacionaline teise pagrįstas vertinimas savaime nelemia atsakymo į klausimą, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas vykdo teismines funkcijas Bendrijos teisės prasme.

8. Prancūzijos vyriausybė teisingai pabrėžia, kad nagrinėjamą ginčą turi išspręsti būtent Montpeljė apeliacinio teismo tyrimo skyrius. Šis ginčas kilo tarp prokuratūros ir ekstradicijos prašymu reikalaujamo perduoti asmens. Procedūros ginčo pobūdis yra akivaizdus nagrinėjamoje byloje, nes suinteresuotasis asmuo nedavė savo sutikimo savo paties ekstradicijai, bet, atvirkščiai, ginčijo jos teisėtumą.

9. Be abejo, apeliacinio teismo tyrimo skyrius ne vienas sprendžia dėl ekstradicijos, nes vėliau administracinės valdžios institucija turi priimti dekretą dėl ekstradicijos. Vis dėlto, būtent apeliacinio teismo tyrimo skyriaus kompetencija yra nepriklausomai ir taikant rungimusi pagrįstą procedūrą įvertinti prašomos ekstradicijos teisėtumą. Jei šis teismas pateiks neigiamą išvadą dėl

ekstradicijos, prašomo perduoti asmens bus negalima perduoti ir jis bus paleistas į laisvę.

10. Apskritai nereikėtų pamiršti fakto, kad įvairios nacionalinės ekstradicijos procedūros, įskaitant, beje, tas, kurios skirtos pamatiniam sprendimui įgyvendinti, dažnai numato vienokį ar kitokį administracinės valdžios dalyvavimą¹⁰, panašiai kaip šiai bylai Prancūzijoje taikomoje procedūroje. Per griežtai aiškinant prašymų priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą kriterijus, tokiose situacijose gali būti atimta galimybė kreiptis į Teisingumo Teismą, o kartu sukeltas pavojus vienodam pamatinio sprendimo aiškinimui.

11. Galiausiai, atsižvelgiant į pamatinio sprendimo pobūdį, galima suabejoti Teisingumo Teismo kompetencija atsakyti į pateiktus klausimus. Remiantis ES 34 straipsnio 2 dalies b punktu, pamatinis sprendimas nėra tiesiogiai veikiantis. Tai reiškia, kad negalima priešpriešinti pamatinio sprendimo ir ekstradiciją reglamentuojančių nacionalinių taisyklių taikymo. Dėl šios priežasties galima kelti klausimą dėl Teisingumo Teismo šioje byloje pateikto atsakymo naudingumo.

12. Vis dėlto reikia priminti, kad nacionalinių teismų pateikiamiems prejudiciniams

9 — 1978 m. liepos 7 d. Prancūzijos Valstybės Tarybos sprendimas *Croissant*.

10 — Dėl Vokietijos teisės žr., be kita ko, 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Kozłowski* (C-66/08, Rink. p. I-6041, 14 ir 15 punktai) pateiktą prašymą. Šioje byloje Teisingumo Teismui nekilo abejonių dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiamame Vokietijos teisme vykusių procedūros teismo pobūdžio.

klausimams taikoma svarbumo prezumpcija, kurios gali būti nesilaikoma tik išimtiniais atvejais. Taip būtų, jeigu paaiškėtų, kad šiais klausimais prašomas Europos Sąjungos teisės aiškinimas yra akivaizdžiai nesujęs su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema yra hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, kad galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus. Išskyrus šiuos atvejus, Teisingumo Teismas iš principo privalo atsakyti į prejudicinius klausimus dėl ES 35 straipsnio 1 dalyje numatytų aktų išaiškinimo¹¹. Beje, Teisingumo Teismo atsakymo naudingumo tinkamam Prancūzijos teisės aiškinimui negalima iš anksto akivaizdžiai paneigti.

13. Dėl visų šių priežasčių pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia pripažinti priimtiniu.

III — Prejudicinių klausimų analizė

A — Pirminės pastabos

14. Prašymą pateikusio teismo abejonės dėl 1996 m. Konvencijos taikytinumo iš esmės pagrįstos šiais argumentais:

— pirma, pamatiniame sprendime numatyta, kad jis pakeičia 1996 m. Konvenciją (žr. pamatinio sprendimo 31 straipsnio 1 dalies d punktą), o Ispanijos Karalystė nepranešė Europos Sąjungos Tarybai ir Europos Bendrijų Komisijai apie savo norą ir toliau ją taikyti (pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalies ketvirtoji pastraipa),

— antra, Prancūzijos Respublika padarė pareiškimą pagal pamatinio sprendimo 32 straipsnį, kad ji ir toliau priims sprendimus dėl prašymų, susijusių su veikomis, įvykdytomis iki 1993 m. lapkričio 1 d., vadovaudamasi ne arešto orderiu, o ekstradicijos sistema, kuri buvo taikoma iki 2004 m. sausio 1 dienos. Tačiau 1996 m. Konvencija Prancūzijoje pradėta taikyti tik nuo 2005 m. liepos 1 dienos.

15. Tokiomis aplinkybėmis gali pasirodyti, kad Prancūzijos Respublikos ir Ispanijos Karalystės santykiams taikomoje ekstradicijos sistemoje yra „spraga“, susijusi su tokiomis veikomis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, įvykdytomis iki 1993 m. lapkričio 1 dienos. Pateiktais dviem prejudiciniais klausimais siekiama išsiaiškinti, ar tokia spraga iš tikrųjų egzistuoja.

11 — 2005 m. birželio 16 d. Sprendimas *Pupino* (C-105/03, Rink. p. I-5285, 30 punktas).

B — *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo*

16. Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pamatinio sprendimo 31 straipsnio 1 dalimi draudžiama nagrinėti ekstradicijos prašymą remiantis tarptautinėje konvencijoje numatytais taisyklėmis, jeigu prašymą pateikusi valstybė narė pagal pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalies ketvirtąją pastraipą nepranešė apie savo norą taikyti minėtą konvenciją, o vykdančioji valstybė narė, padariusi pareiškimą pagal pamatinio sprendimo 32 straipsnį, savo ruožtu atsisakė taikyti Europos arešto orderio procedūrą.

17. Pirmiausia reikia pabrėžti, kad ekstradicijos prašymams, gautiems nuo 2004 m. sausio 1 d., iš esmės taikoma su Europos arešto orderiu susijusi procedūra¹². Tokia yra pamatinio sprendimo 32 straipsnio antrajame sakinyje įtvirtinta bendroji taisyklė. Tai reiškia, kad toks ekstradicijos prašymas, kokį 2008 m. birželio 2 d. pateikė Ispanija, iš esmės turi būti nagrinėjamas taikant Europos arešto orderio procedūrą¹³.

12 — Taigi pamatinis sprendimas gali būti taikomas ekstradicijos prašymams, susijusiems su iki jo įsigaliojimo įvykdytomis veikomis.

13 — Primitina, kad Europos arešto orderis dėl I. Santesteban Goicoechea buvo išduotas 2004 metais.

18. Tačiau yra ir minėtos bendrosios taisyklės išimčių, numatytų pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei 32 straipsnyje. Konkrečiai kalbant, valstybės narės gali atsisakyti taikyti su Europos arešto orderiu susijusią procedūrą ekstradicijos prašymams, susijusiems su veikomis, įvykdytomis prieš jos nurodytą datą (pamatinio sprendimo 32 straipsnio trečiasis–šeštasis sakiniai). Būtent, vadovaudamasi tokia tvarka, Prancūzijos Respublika pareiškė, kad prašymus dėl iki 1993 m. lapkričio 1 d. įvykdytų veikų ir toliau nagrinės pagal iki 2004 m. sausio 1 d. galiojusią ekstradicijos sistemą. Taigi, kadangi I. Santesteban Goicoechea inkriminuojamos veikos buvo įvykdytos 1992 m., Prancūzijos Respublika turi nagrinėti Ispanijos Karalystės pateiktą ekstradicijos prašymą remdamasi iki 2004 m. sausio 1 d. galiojusia sistema, o ne su Europos arešto orderiu susijusia sistema.

19. Vis dėlto, dar reikia išnagrinėti, ar, taikant ankstesniąją sistemą, be vykdančiosios valstybės narės (Prancūzijos Respublikos) pagal pamatinio sprendimo 32 straipsnį padaryto pareiškimo, taip pat būtinas prašymą pateikusios valstybės narės (Ispanijos Karalystės) pranešimas pagal pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalies ketvirtąją pastraipą.

20. Sprendžiant iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo perduotos informacijos, nėra jokio Ispanijos Karalystės pranešimo apie tai, kad ji norėtų ir toliau taikyti ankstesnius susitarimus, kaip antai

1996 m. Konvenciją, kuria remdamasi ji pateikė nagrinėjamą ekstradicijos prašymą, arba 1957 m. Konvenciją¹⁴.

darbiavimo šalių taikoma ekstradicijos sistema¹⁶.

21. Iš pirmo žvilgsnio dėl šio Ispanijos Karalystės *pranešimo nebuvimo* galima padaryti išvadą, kad 1996 m. Konvenciją, kaip ir 1957 m. Konvenciją, pakeitė pamatinis sprendimas (žr. jo 31 straipsnio 1 dalį) ir kad todėl ji nagrinėjamam atvejui negali būti taikoma. Tačiau tokia išvada, atrodo, neatitiktų pamatinio sprendimo bendrosios struktūros ir uždavinių.

23. Net padarius prielaidą, kad dėl 1996 m. Konvencijos galima pateikti pranešimą pagal pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalį, tokio pranešimo nepateikimas negali būti laikomas šios konvencijos taikymo kliūtimi. Iš tikrųjų, skirtingai nuo pamatinio sprendimo 32 straipsnyje numatytų *pareiškimų*, pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalies ketvirtojoje ir penktojoje pastraipose numatyti *pranešimai* neskelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir apie juos nepranešama kitoms valstybėms narėms. Iš to galima daryti išvadą, kad šiuos pranešimus reikia suprasti kaip vien deklaratyvaus pobūdžio aktus, kurie nėra būtina išankstinė esamų ar naujų susitarimų taikymo sąlyga.

22. Pirmiausia, pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalyje numatyta pranešimų sistema nėra skirta tokioms priemonėms kaip 1996 m. Konvencija. Iš tikrųjų, kaip pabrėžė Komisija, 31 straipsnio 1 dalyje aiškiai paminėti daugiašaliai dokumentai, tarp kurių yra ir 1996 m. Konvencija, jau yra Europos Sąjungos *acquis* dalis¹⁵ ir apie jų buvimą valstybėms narėms gerai žinoma. Prancūzijos Respublika pagrįstai priduria, kad pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalyje minimos tik *su platesnio pobūdžio tikslais* nei Europos arešto orderio procedūra susijusios ekstradicijos procedūros, galinčios ją papildyti ar pagerinti, pavyzdžiui, tarp šiaurės bendra-

24. Be to, pamatinio sprendimo 31 straipsnį reikia aiškinti atsižvelgiant į šio pamatinio sprendimo pagrindinį tikslą prisidėti prie laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimo, o dėl to būtina pagerinti ir paspartinti ekstradicijos procedūras¹⁷. Taigi pamatinio sprendimo 31 straipsnio 1 dalyje numatyta tam tikrų esamų susitarimų pakeitimu

14 — Pagal Europos Tarybos gaires sudaryta ir Paryžiuje pasirašyta Europos konvencija dėl ekstradicijos (toliau – 1957 m. Konvencija).

15 — Žr. pamatinio sprendimo 4 konstatuojamąją dalį.

16 — Anot Prancūzijos vyriausybės, tik Danijos Karalystė, Suomijos Respublika ir Švedijos Karalystė pateikė pranešimus pagal pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalį.

17 — Šiuo klausimu žr. pamatinio sprendimo 1 ir 5 konstatuojamąsias dalis.

taip pat siekiama pagerinti ir paspartinti ekstradicijos procedūras ir, be abejojimo, nesiekama jų užvilkti ar apsunkinti¹⁸. Atrodo nesuvokiama, kad dėl pamatinio sprendimo 31 straipsnio 1 dalies poveikio būtų sugriauta ekstradicijos sistema, taikoma dviejų valstybių narių santykiams pamatinio sprendimo įsigaliojimo momentu.

25. Iš to išplaukia, kad dviejų valstybių narių susitarimai, pavyzdžiui, 1996 m. Konvencija ir 1957 m. Konvencija, laikytini pakeistais pamatinio sprendimu tik tiek, kiek pamatinis sprendimas faktiškai taikomas šių valstybių narių santykiams. Tuomet, kai viena iš šių dviejų valstybių narių, šiuo atveju Prancūzijos Respublika, netaiko pamatinio sprendimo tam tikriems ekstradicijos prašymams, šiuos prašymus galima teikti ir nagrinėti taikant jau esamus susitarimus, laikantis pamatinio sprendimo 32 straipsnyje įtvirtintos sąlygos.

26. Dėl visų anksčiau išdėstytų priežasčių į pirmąjį klausimą reikia atsakyti neigiamai.

18 — Analogiškai kitų esamų susitarimų taikymu, kaip ir naujų susitarimų sudarymu tarp valstybių narių, turi būti dar labiau supaprastinta arba palengvinta asmenų, dėl kurių išduoti Europos arešto orderiai, perdavimo tvarka (žr. pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalis pirmąją ir antrąją pastraipas).

C — *Dėl antrojo prejudicinio klausimo*

27. Savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar valstybei narei, padariusiai pareiškimą pagal pamatinio sprendimo 32 straipsnį, leidžiama nagrinėti ekstradicijos prašymus taikant iki 2004 m. sausio 1 d. pasirašytą, bet minėtoje valstybėje narėje po šios datos įsigaliojusią konvenciją. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą konteksto bei iš šalių pateiktų pastabų matyti, kad šis klausimas susijęs su 1996 m. Konvencija, kuria Ispanijos Karalystė grindė savo šioje byloje nagrinėjamą 2008 m. birželio 2 d. ekstradicijos prašymą.

28. Aišku, kad 1996 m. Konvencija buvo pasirašyta iki pamatinio sprendimo 32 straipsnyje numatytos datos, t. y. iki 2004 m. sausio 1 d., tačiau Prancūzijos Respublikai ji pradėta taikyti tik nuo 2005 m. liepos 1 d.¹⁹, ir tik po šios datos gautiems ekstradicijos prašymams²⁰. Taigi kyla klausimas, ar 1996 m. Konvenciją galima laikyti Ispanijos Karalystės ir Prancūzijos Respublikos santykių „iki 2004 m. sausio 1 d. taikytos ekstradicijos sistemos“ dalimi.

19 — 1996 m. Konvencijos dar nebuvo ratifikavusios visos valstybės narės, taigi formaliai ji dar nebuvo įsigaliojusi (žr. jos 18 straipsnio 2 dalį). Vis dėlto, nuo 2005 m. liepos 1 d. 1996 m. Konvencija taikoma Prancūzijos Respublikos ir Ispanijos Karalystės santykiams, nes šios dvi valstybės ją ratifikavo ir padarė pareiškimus pagal šios konvencijos 18 straipsnio 4 dalį.

20 — 1996 m. Konvencijos 18 straipsnio 5 dalis.

29. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad į šį klausimą reikia atsakyti neigiamai, nes 1996 m. Konvencija nebuvo taikoma Prancūzijoje 2004 m. sausio 1 d., t. y. tą dieną, kuri nurodoma pamatinio sprendimo 32 straipsnyje. Taigi nagrinėjamu atveju reikėtų taikyti ne 1996 m., o 1957 m. Konvenciją.

30. Vis dėlto, taip atsakant nepakankamai atsižvelgiama į pamatinio sprendimo bendrąją struktūrą ir tikslus. Kaip buvo paašškinta pirma²¹, pamatinio sprendimo pagrindinis tikslas – prisidėti prie laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimo, o tam būtina pagerinti ir paspartinti ekstradicijos procedūras²².

31. Pamatinio sprendimo 32 straipsnyje numačius galimybę nukrypti nuo Europos arešto orderio procedūros, neatmetama galimybė, kad valstybės narės tobulins tarpusavyje taikomas ekstradicijos procedūras, palaipsniui jas gerindamos ir spartindamos. Vien tai, kad valstybė narė, padariusi pareiškimą pagal pamatinio sprendimo 32 straipsnį, netaiko tam tikriems ekstradicijos prašymams Europos arešto orderio

procedūros, neįpareigoja šios valstybės narės „užšaldyti“ savo vidaus teisę, kad ji būtų tokia, kokia buvo taikoma tokiems prašymams iki 2004 m. sausio 1 dienos. Negalima teigti, kad suinteresuotoji valstybė narė turi vienintelę galimybę rinktis iš 2004 m. sausio 1 d. *status quo* ir Europos arešto orderio procedūros. Turint omenyje pamatinio sprendimo paskirtį, niekas nedraudžia valstybei narei palaipsniui priderinti savo ekstradicijos procedūros, taikomos ankstesnėms byloms, nurodytoms pagal minėtą 32 straipsnį padarytame jos pareiškime.

32. Atvirkščiai, valstybei narei leidžiama palaipsniui tobulinti savo proceso teisę, taikomą ekstradicijos prašymams, kuriems ji iš karto nenorėjo taikyti Europos arešto orderio procedūros. Šiuo tikslu ji, pavyzdžiui, gali leisti įsigaliooti tarptautinei konvencijai, kaip antai 1996 m. Konvencijai, kurią ji priėmė iki 2004 m. sausio 1 d., tačiau kurią dar reikia ratifikuoti ir padaryti taikytiną²³. Toks taikomų procedūrų tobulinimas visiškai atitinka pamatinio sprendimo bendrąją struktūrą ir tikslą²⁴.

23 — Žr. 1996 m. Konvencijos 18 straipsnį.

24 — Net kiek tai susiję su ekstradicijos prašymais, patenkančiais į Europos arešto orderio procedūros taikymo sritį, pamatinio sprendimo 31 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms leidžiama žengti tolesnį žingsnį ir taikyti esamus ar naujus dvišalius ir daugiašalius susitarimus, kurie padeda dar labiau supaprastinti arba palengvinti asmenų, dėl kurių yra išduoti Europos arešto orderiai, perdavimo tvarką. Toks procedūros gerinimas turi būti tuo labiau galimas, kiek tai susiję su ekstradicijos prašymais, nepatenkančiais į Europos arešto orderio procedūros taikymo sritį.

21 — Žr. šios nuomonės dalį, skirtą pirmajam prejudiciniam klausimui, o būtent 24 punktą.

22 — Šiuo klausimu žr. Pamatinio sprendimo 1 ir 5 konstatuojamąsias dalis.

33. Pamatinio sprendimo 32 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo bent jau nedraudžiama vėliau tobulinti vykdančiojoje valstybėje narėje iki 2004 m. sausio 1 d. taikytą *ekstradicijos sistemą*.

34. Būtent tokia galiojusi sistema buvo patobulinta 2005 m. liepos 1 d. Prancūzijos Respublikoje pradėjus taikyti 1996 m. Konvenciją. Iš tikrųjų 1996 m. Konvencijos tikslas – papildyti 1957 m. Konvenciją ir palengvinti jos taikymą (žr. 1996 m. Konvencijos 1 straipsnio 1 dalį ir jos priešpaskutinę konstatuojamąją dalį)²⁵. 1957 m. Konvencijos 28 straipsnyje taip pat buvo numatyta galimybė susitariančiosioms šalims tarpusavyje sudaryti dvišalius ar daugiašalius susitarimus, siekiant papildyti jos nuostatas ar palengvinti joje įtvirtintų principų taikymą.

35. Be to, išvadą, kad 1996 m. Konvencija papildo ir patobulina buvusią ekstradicijos sistemą pamatinio sprendimo 32 straipsnio

25 — Iš 1996 m. Konvencijos padarytų 1957 m. sistemos taisyčių minėtini, be kita ko, šie: pirma, negalima atsisakyti taikyti ekstradiciją dėl to, kad pagal prašymą gavusios valstybės narės teisę vykdyti asmens baudžiamąjį persekiojimą ar taikyti jam bausmę negalima dėl senaties (1996 m. Konvencijos 8 straipsnio 1 dalis) ir, antra, prašymą gavusi valstybė narė jokio nusikaltimo negali laikyti politiniu nusikaltimu (1996 m. Konvencijos 5 straipsnis, nusikaltimų „depolitizavimas“). Taigi nebegalima atsisakyti vykdyti ekstradicijos motyvuojuant, kad ji susijusi su „politiniu“ nusikaltimu.

prasmė, patvirtina pats pamatinis sprendimas, kuriame ši konvencija minima tarp Europos Sąjungos *acquis* sudarančių tarptautinių dokumentų²⁶.

36. Dėl visų anksčiau pateiktų motyvų į antrąjį klausimą reikėtų atsakyti teigiamai.

D — Bendrieji principai

37. Teisingumo Teismui pateiktose pastabose I. Santesteban Goicoechea teigia, kad 1996 m. Konvencijos taikymas šioje byloje pažeistų bendruosius teisės principus ir pagrindines teises.

38. Pagal ES 6 straipsnį Europos Sąjunga yra grindžiama teisinės valstybės principu ir joje gerbiamos pagrindinės teisės, kurias užtikrina EŽTK²⁷ ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų kaip bendri Bendrijos teisės principai. Iš to išplaukia, kad

26 — Pamatinio sprendimo 4 konstatuojamoji dalis.

27 — 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvų apsaugos konvencija (toliau – EŽTK).

yra kontroliuojama, ar valstybių narių aktai atitinka sutartis ir bendrus teisės principus, kai jos įgyvendina Sąjungos teisę²⁸ (taip pat žr. 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (OL C 364, p. 1) 51 straipsnio 1 dalį).

39. Dėl šios priežasties galima argumentuoti, kad valstybės narės negali remtis pamatinio sprendimo 32 straipsniu, siekdamos taikyti pagrindinių teisių neatitinkančią ekstradicijos sistemą.²⁹ Vis dėlto, nebūtina, kad Teisingumo Tesimas pareikštų nuomone šiuo klausimu vykstant šiai prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrai. Visų pirma, šis klausimas nėra prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalis. Be to, kaip tvirtinama toliau, neatrodo, kad būtų pažeisti bendrieji principai.

40. Žinoma, EŽTK savaime nepagrindžia teisės nebūti išsiųstam³⁰ ir joje nėra nuostatų nei dėl ekstradicijos taikymo sąlygų nei dėl taikytinos procedūros³¹. Be to, ekstradicijos procedūra nesusijusi su ieškovo civilinėmis

teisėmis ir pareigomis arba su jam pareikšto baudžiamojo kaltinimo pagrįstumu EŽTK 6 straipsnio prasme³².

41. Vis dėlto, dar reikėtų išnagrinėti, ar bendrieji Europos Sąjungos teisės principai draudžia, kad Prancūzijos Respublika nagrinėtų Ispanijos Karalystės pateiktą ekstradicijos prašymą, taikydama 1996 m. Konvenciją. I. Santesteban Goicoechea konkrečiai remiasi teisėtumo ir griežtesnių baudžiamosios teisės nuostatų negaliojimo atgal principais bei teisinio saugumo principu.

Bausmių teisėtumo principas

42. Dėl nusikaltimo ir bausmės teisėtumo principo (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) reikia priminti, kad šis principas yra bendrų teisės principų, grindžiamų valstybėms narėms bendromis konstitucinėmis tradicijomis, dalis. Jis įtvirtintas įvairiose tarptautinėse sutartyse ir, be kita ko, EŽTK

28 — 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimas *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, Rink. p. I-3633, 45 punktas).

29 — Šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 27 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą* (C-540/03, Rink. p. I-5769, 70 ir 71 punktai).

30 — 1989 m. liepos 7 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimas *Soering prieš Jungtinę Karalystę* (serija A, Nr. 161, 85 punktas).

31 — 1999 m. rugpjūčio 31 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimas *Di Giovine prieš Portugaliją* (ieškiny Nr. 39912/98).

32 — Žr. šiuos Europos žmogaus teisių teismo sprendimus: 2005 m. vasario 4 d. Sprendimą *Mamatkoulou ir Askarov prieš Turkiją* (ieškiniai Nr. 46827/99 ir 46951/99) *Recueil des arrêts et décisions* 2005-I, 82 punktas; 2000 m. lapkričio 21 d. Sprendimą *Raf prieš Ispaniją* (ieškiny Nr. 53652/00), *Recueil des arrêts et décisions* 2000-XI; 2004 m. sausio 8 d. Sprendimą *Sardinas Albo prieš Italiją* (ieškiny Nr. 56271/00), *Recueil des arrêts et décisions* 2004-I ir 2006 m. lapkričio 23 d. Nutartį *Zaratin prieš Italiją* (ieškiny Nr. 33104/06).

7 straipsnio 1 dalyje,³³ o vėliau – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnyje.

43. Šis principas gali būti pažeistas, kai, nepaisydama pamatinio sprendimo 32 straipsnio formuluotės, kurioje nurodoma „ekstradicijos sistema, kuri buvo taikoma iki 2004 m. sausio 1 d.“, valstybė narė nori taikyti po šios datos įsigaliojusias taisykles.

44. Principas *nullum crimen, nulla poena sine lege* reiškia, kad įstatyme aiškiai apibrėžiami nusikaltimai ir už juos taikomos bausmės³⁴. Jis glaudžiai susijęs su nusikaltimų ir bausmių netaikymo atgal principu (*nullum crimen, nulla poena sine lege praevia*), pagal kurį įstatymų leidėjas neturi teisės atgaline data veikoms suteikti kriminalinį pobūdį arba įtvirtinti ar griežtinti bausmes.

45. Tačiau principas *nullum crimen, nulla poena sine lege (praevia)* taikomas

tik materialinei teisei, t. y. klausimui, ar už konkrečius veiksmus gali būti baudžiama. Minėtas principas neskirtas taikyti procesiniams baudžiamosios teisės aspektams³⁵. Taigi principas *nullum crimen, nulla poena sine lege (praevia)* nebus pažeistas taikant asmeniui procesines nuostatas, įtvirtintas ar pakeistas po jam inkriminuojamų veikų įvykdymo datos. Būtent taip yra asmenų perdavimą tarp valstybių reglamentuojančių nuostatų atveju³⁶, nes jos yra absoliučiai procesinio pobūdžio.

46. Darytina išvada, kad I. Santesteban Goicoechea negali veiksmingai remtis principu *nullum crimen, nulla poena sine lege (praevia)*, siekdamas išvengti 1996 m. Konvencijos taikymo nagrinėjamam Ispanijos Karalystės pateiktam ekstradicijos prašymui.

33 — Žr. minėtą sprendimą *Advocaten voor de Wereld* (28 išnaša, 49 punktas ir minėta teismo praktika), taip pat 2008 m. gegužės 22 d. Sprendimą *Evonik Degussa prieš Komisiją ir Tarybą* (C-266/06 P, 38 punktas).

34 — Žr. minėtus sprendimus *Advocaten voor de Wereld* (28 išnaša, 50 punktas) ir *Evonik Degussa prieš Komisiją ir Tarybą* (33 išnaša, 39 punktas).

35 — Šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 16 d. Sprendimą *Pupino* (minėtas 11 išnašoje, 46 punktas, skaitant kartu su 44 ir 45 punktais). Be to, žr. 1969 m. vasario 26 d. *Bundesverfassungsgericht* (Vokietija) nutartį byloje 2 BvL 15, 23/68 (paskelbta *Neue Juristische Wochenschrift* 1969, p. 1059, 1061 bei Vokietijos konstitucinio teismo sprendimų rinkinyje, *BVerfGE* 25 t., p. 269, 286 ir paskesni.).

36 — Europos žmogaus teisių komisijos sprendimai: 1976 m. liepos 6 d. Sprendimas *X prieš Nyderlandus* (ieškinyš Nr. 7512/76, D. R. 6, p. 185); 1991 m. kovo 6 d. Sprendimas *Polley prieš Belgiją* (ieškinyš Nr. 12192/86) ir 1996 m. sausio 18 d. Sprendimas *Bakhtiar prieš Šveicariją* (ieškinyš Nr. 27292/95).

Teisinio saugumo ir *non bis in idem* principai

47. Nagrinėjamoje byloje šiais principais remiamasi teigiant, kad I. Santesteban Goicoechea padėtis buvo „galutinai apibrėžta“ atmetus ankstesnę ekstradicijos prašymą, Ispanijos Karalystės pateiktą 2000 m. spalio 11 dieną³⁷. Taigi galima kelti klausimą, ar dabartinis ekstradicijos prašymas, pateiktas 2008 m. birželio 2 d., prieštarauja teisiniui saugumui ar *non bis in idem* taisyklei.

48. Vis dėlto, šis klausimas kyla nagrinėjant patį ekstradicijos prašymą, o ne preliminariai vertinant tokiam nagrinėjimui taikytinas taisykles. Nagrinėjamo prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas yra tik klausimas, kokia ekstradicijos tvarka taikytina nagrinėjamam atvejui. Iš to išplaukia, kad nacionalinis teismas, nagrinėdamas prašymą, turi patikrinti ir užtikrinti pagrindinių teisių, kurioms priklauso teisinis saugumas ir *non bis in idem* taisyklė, laikymąsi. Teisingumo Teismas gali pateikti tam tikrų nurodymų šiuo klausimu.

49. Dėl teisinio saugumo principo, kurio neatskiriama dalis yra *res judicata* principas, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti,

kad jis priklauso Teisingumo Teismo taikomiems bendriesiems teisės principams³⁸. Tačiau *res judicata* principas yra susijęs tik su faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, kurios jau realiai arba būtinai išnagrinėtos aptariamame teismo sprendime³⁹.

50. Nagrinėjamo atveju ankstesnis sprendimas akivaizdžiai buvo priimtas dėl ekstradicijos prašymo, susijusio su tuo pačiu asmeniu ir tomis pačiomis veikomis kaip ir dabartinis prašymas. Tačiau kompetentingas teismas nepriėmė sprendimo dėl minėto prašymo remdamasis 1996 m. Konvencija, nes tuo metu ji dar nebuvo taikoma. Taigi tuo metu pateiktos neigiamos nuomonės *res judicata* galia netrukdo išnagrinėti dabartinio ekstradicijos prašymo, susijusio su tuo pačiu asmeniu ir tomis pačiomis veikomis, remiantis nauju teisiniu pagrindu, o būtent – 1996 m. Konvencija⁴⁰.

51. Šiuo klausimu primenu, kad 2000 m. spalio 11 d. ekstradicijos prašymo atmetimas buvo pagrįstas persekiojimo už I. Santesteban Goicoechea inkriminuojamas veikas senatimi

37 — Primintina, kad dėl minėto ekstradicijos prašymo Versalio apeliacinis teismas (*Cour d'appel de Versailles*) pateikė neigiamą nuomonę (2001 m. birželio 19 d. Sprendimas) dėl Prancūzijos teisėje įtvirtintos persekiojimo už suinteresuotajam asmeniui inkriminuojamas veikas senaties.

38 — 2008 m. vasario 12 d. Sprendimas *Kempter* (C-2/06, Rink. p. I-411, 37 punktą).

39 — 2008 m. birželio 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Portugaliją* (C-462/05, Rink. p. I-4183, 23 punktą).

40 — Taip pat žr. šiuos Prancūzijos kasacinio teismo baudžiamųjų bylų skyriaus (*Cour de Cassation, Chambre Criminelle*) sprendimus: 2006 m. vasario 15 d. Sprendimą Nr. 05-86.095 (byla *Zurutuza Sarasola*); 1987 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Bull. Crim.* 1987, Nr. 194 (byla *Dario Fantig*) ir 1987 m. liepos 9 d. Sprendimą, *Bull. Crim.* 1987, Nr. 229 (byla *Imaz-Martiarena*).

pagal Prancūzijos teisę. Kaip tik šiuo klausimu teisinis reglamentavimas pasikeitė, nes 1996 m. Konvencija nebeleidžia vykdančiajai valstybei narei remtis jos vidaus teisėje nustatyta baudžiamojo persekiojimo ar baudmės taikymo už veikas senatimi⁴¹.

52. Dėl *non bis in idem* principo, įtvirtinto EŽTK Protokolo Nr. 7 4 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnyje, primintina, kad jis yra Bendrijos teisės pagrindinis principas, kurio laikymąsi užtikrina teismas⁴².

53. Kad galėtų būti taikomas *non bis in idem* principas, būtinos trys sąlygos: tos pačios faktinės aplinkybės, tas pats pažeidėjas ir tas pats saugomas teisinis interesas. Taigi šis principas draudžia tą patį asmenį už tą patį neteisėtą elgesį bausti (ir persekioti)⁴³ daugiau kaip vieną kartą, siekiant apsaugoti tą patį teisinį gėrį⁴⁴.

54. Reikia konstatuoti, kad remiantis Teisingumo Teismo turima informacija

I. Santesteban Goicoechea nebuvo persekiojamas kelis kartus už tas pačias veikas ir kompetentingos valdžios institucijos už tas pačias veikas neketina jo bausti pakartotinai⁴⁵. Ispanijos valdžios institucijos tiesiog kelis kartus prašė Prancūzijos Respublikos jį perduoti ir tai buvo susiję su ta pačia baudžiamąja byla.

55. Tačiau ekstradicija savaime nėra baudmė ir pats asmens perdavimo faktas nelemia atsakymo į klausimą, ar prašymą pateikusi valstybė teisiškai galės skirti šiam asmeniui baudmę ir ją įvykdyti.

56. Dėl šios priežasties *non bis in idem* principas netaikomas pačiai ekstradicijos procedūrai. Taigi jis neužkerta kelio Ispanijos Karalystei iš naujo pateikti, o Prancūzijos Respublikai iš naujo išnagrinėti ekstradicijos prašymą dėl I. Santesteban Goicoechea.

41 — 1996 m. Konvencijos 8 straipsnio 1 dalis.

42 — 2006 m. birželio 29 d. Sprendimas *SGL Carbon prieš Komisiją* (C-308/04 P, Rink. p. I-5977, 26 punktas ir nurodyta teismo praktika).

43 — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnis.

44 — 2004 m. sausio 7 d. Sprendimas *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 338 punktas).

45 — Kitaip nei 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendime *Gasparini ir kt. nagrinėtas atvejis* (C-467/04, Rink. p. I-9199).

IV — Išvada

57. Atsižvelgiant į pirma pateiktus argumentus, į *Cour d'appel de Montpellier* pateiktus prejudicinius klausimus reikia atsakyti taip:

1. Jei vykdančioji valstybė narė atsisakė taikyti Europos arešto orderio procedūrą, padariusi pareiškimą pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų [pamatinį] sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, šio pamatinio sprendimo 31 straipsnis nedraudžia nagrinėti ekstradicijos prašymo remiantis tarptautinėje konvencijoje numatytais taisyklėmis, net jeigu prašymą pateikusi valstybė narė pagal minėto sprendimo 31 straipsnio 2 dalies ketvirtąją pastraipą nepranešė apie savo norą taikyti minėtą tarptautinę konvenciją.
2. Valstybė narė, padariusi pareiškimą pagal Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR 32 straipsnį, siekdama netaikyti tam tikriems ekstradicijos prašymams Europos arešto orderio procedūros, gali nagrinėti minėtus prašymus kaip vykdančioji valstybė narė, taikydama iki 2004 m. sausio 1 d. pasirašytą tarptautinę konvenciją, kad papildytų esamą ekstradicijos sistemą, net jei ši konvencija minėtoje valstybėje narėje tapo taikytina po 2004 m. sausio 1 dienos.